

Anvisningar till extern sakkunnigkommitté för utformning av granskningsrapport för utvärdering och uppföljning av forskningsverksamhet

Denna externa granskning är en del av Högskolan Dalarnas kvalitetssystem. Granskningen genomförs vart sjätte år i enlighet med *Regler för utvärdering och uppföljning av forskningsverksamhet vid Högskolan Dalarna* (HDa 1.2-2022/26) och tillhörande vägledning. Granskningen syftar till att identifiera forskningsverksamhetens svaga och starka sidor samt utvecklingsmöjligheter i relation till uttalade mål och strategier på såväl gruppnivå, institutionsnivå som högskolenivå. Därtill är avsikten att utvärderingarna ska stärka förutsättningarna vid samtliga institutioner att bedriva forskning av god kvalitet. Vidare är granskningen ett viktigt underlag för Högskolan Dalarna i säkerställandet av att forskningsverksamheten uppfyller de krav som finns i högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100), krav som exempelvis också UKÄ utgått ifrån i sin formulering av huvudprinciper för sin granskning av lärosätenas forskningsverksamhet:

”Av högskolelagen framgår att verksamheten vid lärosätena ska bedrivas så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning, samt att verksamheten ska avpassas så att hög kvalitet nås. De tillgängliga resurserna ska utnyttjas effektivt, och kvalitetsarbetet som bedrivs ska vara en gemensam angelägenhet för personal och studenter. Som allmänna principer för forskningen gäller att forskningsproblem fritt får väljas, forskningsmetoder fritt får utvecklas och forskningsresultat fritt får publiceras. I högskolornas verksamhet ska vetenskapens trovärdighet och god forskningssed värnas.” (Vägledning för granskning av lärosätenas kvalitetsarbete, UKÄ).

Den innevarande kollegiala utvärderingen för 2023 sker mot bakgrund av Högskolan Dalarnas strategi för perioden 2020-2026 (HDa 1.2-2019/1511). Innan dessa förändringar genomfördes januari 2021 var högskolans kärnverksamhet organiserad i tre akademier: Humaniora och Medier, Industri och Samhälle, samt Utbildning Hälsa och Samhälle. Vidare bedrevs lärosätets forskning organisatoriskt utifrån sex forskningsprofiler: Energi och samhällsbyggnad, Komplexa system – mikrodataanalys, Stålförning och ytteknik, Interkulturella studier, Hälsa och välfärd, samt Utbildning och lärande. Merparten av dessa forskningsprofiler var tydligt knutna till en akademi medan andra, exempelvis Utbildning och lärande, var mer akademiöverskridande. Därtill hade de tre forskningsprofilerna Komplexa system – mikrodataanalys, Hälsa och välfärd, samt Utbildning och lärande var sin forskarutbildning kopplat till sig inom ämnena: Mikrodataanalys, Vårdvetenskap, samt Pedagogiskt arbete. Nuvarande organisation består istället av fem institutioner: Institutionen för hälsa och välfärd, Institutionen för informatik och teknik, Institutionen för kultur och samhälle, Institutionen för lärarutbildning, samt Institutionen för språk, litteratur och lärande. Medel till forskning och organisationen av forskningsverksamheten har även inlemmats i denna institutionsstruktur (för mer information se *Principer för fördelning av forskningsanslaget*, HDa 1.2-2021/200).

Med stöd av följande mall förväntas er rapport vara av framtidsytande och verksamhetsutvecklande karaktär. Utifrån bedömningar av forskningsverksamhetens förutsättningar, genomförande och resultat baserade på institutionens självvärdering, intervjuer och övrigt underlag formulerar ni råd och rekommendationer. Dessa råd och rekommendationer blir en viktig del i framförallt institutionernas fortsatta arbete att vidareutveckla forskningsverksamheten. Aspekter som hur den granskade forskningsverksamhetens kapacitet, kompetens och kreativitet kan sättas i såväl nationellt- som internationellt forskningskontext och förespådd utveckling inom ett givet forskningsfält kan här vara av central betydelse att lyfta fram. Med er rapport som utgångspunkt kommer sedan också kommitténs ordförande att delta i ett institutionsseminarium för dissemination och diskussion av kommitténs bedömning och rekommendationer.

Kommentar: Referenslista eller motsvarande kommer!

Försättsblad

Försättsbladet ska innehålla information om vilken institution granskningen avser, rapportdatum, samt ordförande och övriga sakkunnigas namn, titel och affiliering.

Sammanfattning

Rapporten inleds med en sammanfattning på 200-300 ord där kommittén presenterar centrala förhållanden vid institutionen och rekommendationer för den fortsatta forskningsverksamheten.

1 Kunskapsområdet: sakkunnigkommitténs uppfattning (ca 2 sidor)

Kommittén ombeds här ge en beskrivning och generell bedömning av institutionens forskning, områdesinriktningar och forskningens ställning nationellt och internationellt idag. Kommittén ombeds i detta sammanhang även relatera sin analys till de kvantitativa uppgifter som lämnats som underlag inför självvärderingen.

2 Förutsättningar: organisation och resurser (ca 2 sidor)

Kommittén ombeds här att göra en analys och ge en reflekterad bedömning avseende organisation och resurser för institutionens forskningsverksamhet. Bedömningen förväntas omfatta delar som:

- Forskningens relation till övergripande prioriteringar för institutionen och för lärosätet, samt i vilken mån mål och strategier för forskningsverksamheten är konkreta, ändamålsenliga och möjliga att förverkliga.
- Ansvarsfördelning, beslutsfattande och ledarskap i institutionens akademiska arbete, inklusive forskarnas inflytande och möjlighet att påverka institutionens utveckling relaterat till forskningsstrategier, organisation och resursfördelning.
- Karriärstöd och möjlighet till kompetensutveckling för personal, samt institutionens övriga arbete med kompetensförsörjning.
- Förutsättningar för forskningens förnyelse och frihet samt för främjandet och vidmakthållandet av robusta och kreativa forskningsmiljöer.
- Förutsättningar avseende lokaler och övrig arbetsmiljö för forskning samt administrativt stöd och andra typer av verksamhetsstöd.
- Hur ovanstående förutsättningar organisatoriskt och resursmässigt kan anses bidra till att värna jämställdhet, jämlikhet och hållbar utveckling i forskningsverksamheten.

3 Forskningens genomförande, resultat, genomslag och professionsrelevans (ca 4-6 sidor)

Analysen och bedömningen förväntas här omfatta delar som:

3.1 Genomförande

- Hur institutionens arbete för främjande och vidmakthållande av forskningens kvalitet och god forskningssed bedrivs, samt hur institutionens organisatoriska arbetsstrukturer stödjer detta arbete.
- Deltagande i exempelvis nätverk, akademiska förtroendeuppdrag, internationell samverkan och utbyte samt andra bidrag till vetenskapssamfundet i stort, och även forskares förutsättningar att delta i detta arbete.

3.2 Resultat

- Forskningsutfallet och institutionens forskningsproduktion beträffande aspekter som relevans, originalitet, omfång, kontinuitet.

Bedömningen ska ske i relation till den forskning som bedrivs inom fältet nationellt och internationellt och i relation till de personella och finansiella forskningsresurser som institutionen förfogar över. Pågående forskning, inkluderat aktuella och planerade projekt, samt avslutade projekt som ännu är av vikt för institutionens profilering och vägval förväntas här tas i beaktande. Reflektioner om forskning som bedöms kunna vara av framtida strategisk betydelse men ej knutna till exempelvis nuvarande mål och strategier för institutionen ska här inkluderas, detta gäller även projekt där forskare vid institutionen deltar men projektledning ligger utanför institutionen, exempelvis vid ett annat lärosäte.

3.3 Genomslag och professionsrelevans

- Den vetenskapliga genomslagskraft institutionens forskningspublikationer har både nationellt och internationellt. Denna analys och bedömning förväntas även sättas i tydlig relation till given forskningsinriktning och institutionens förutsättningar.
- Där detta är relevant, i vilken mån forskningen utgör en grund för exempelvis utvecklandet av nationella standarder, riktlinjer inom professionsverksamheter, förändring av lagtexter, patent, regelverk eller liknande bransch- och samhällsbidrag.

4 Forskningens relation till utbildning inklusive forskarutbildning (ca 2 sidor)

Analysen och bedömningen förväntas här omfatta delar som:

- Hur institutionens forskningsverksamhet relaterar till doktorand- och forskarutbildningsverksamhet (som exempelvis även kan avse forskarskolor och övriga samarbeten inom forskarutbildning med andra lärosäten).
- Forskningens relation till institutionens utbildningsverksamhet på grund- och avancerad nivå (exempelvis ämnesmässig och innehållslig koppling, forskande personals bidrag till utbildningen och delaktighet i undervisningen, studenters möjlighet att i undervisningen ta del av pågående forskningsprojekt och forskningsresultat samt möjlighet att förberedas för forskarutbildningsstudier).

5 Samverkansarbete och samhällspridning (ca 2 sidor)

Analysen och bedömningen förväntas här omfatta delar som:

- Hur samverkan relaterat till forskningsverksamheten sker med näringsliv, myndigheter och offentlig sektor, utbildningsväsendet eller andra parter, samt genomslag av forskningsarbetet i tillhörande kontext.
- Hur institutionens forskningsverksamhet bidrar till samhällsdebatt och populärvetenskaplig kunskapsspridning.
- Analysera och bedöm även eventuell uppdragsforskning åt ovan nämnda parter och hur denna relaterar till institutionens kunskapsområde, mål och strategi.

6 Sammanfattande rekommendationer och kommentarer (ca 2 sidor)

Kommittén ombeds här lämna rekommendationer och kommentarer rörande forskningens utvecklingsmöjligheter vid institutionen för aspekter som kortsiktig och långsiktig strategi, vetenskapligt innehåll och framtida inriktning, forskningsverksamhetens ledning, styrning och organisation, samt prioriterade utvecklingsområden. Även om dessa rekommendationer och kommentarer i hög grad förväntas vara framåtblickande är det av stor vikt att eventuellt mer omfattande kvalitetsbrister som framkommit i samband med granskningen uppmärksammas, inte minst om dessa är av verksamhetsövergripande karaktär. Kommittén ombeds här även lämna synpunkter på andra aspekter av vikt som inte tagits upp under rubrikerna ovan. Sammanfattningen rekommenderas vara utformad så att det tydligt framgår vad sakkunnigkommittén anser vara styrkor, svagheter, potentialer och risker i den granskade forskningsverksamheten. Avslutningsvis uppmanas kommittén att lämna konkreta rekommendationer, gärna i punktform, för hur den framtida forskningsverksamheten kan utvecklas.

Rapporten bör i sin helhet inte omfatta mer än 20 sidor (inklusive försättsblad).